

Л. КРАВЧУК ЗВІЛЬНИВ В. ЛАНОВОГО

Київ (УНІАР). — Тут 11-го липня Президент України Леонід Кравчук видав указ, яким звільнив Володимира Ланового з посади віцепрем'єр-міністра, та міністра економіки України.

Іншим указом Президент призначив Валентина Симоненка на посаду першого віцепрем'єр-міністра України. До того часу Симоненко був представником Президента на Одещині.

Як уже інформовано, В. Лановий не підтримав заяву Кабінету Міністрів про резигнацію, якщо не будуть розмежовані уповноважен-

ня Уряду і Верховної Ради. Член Державної Думи, доктор економічних наук Володимир Черняк прокоментував звільнення Ланового, заявивши, що Президент, очевидно, намагався зберегти єдність, а Лановий, як науковець, протистояв консерватизмові чиновників. Тепер В. Лановий, можливо, очолить відділ нових метод господарювання в Інституті економіки АН України. Там Лановий працював раніше і вважався одним з провідних фахівців з питань розрахунку, самофінансування та рентабельності.

Відбулася презентація конкурсу „Саркофаг-2”

Київ (УНІАР). — Тут у четвер, 9-го липня, відбулася презентація конкурсу проєктів і технічних рішень „Саркофаг-2” для Чорнобильської атомної Електростанції. Конкурс оголосив Уряд України.

Президент України Леонід Кравчук надіслав учасникам конкурсу привітання, яке відчитав перший віцепрем'єр України Костянтин Масик. У конкурсі візьмуть участь провідні державні та приватні фірми Франції, Італії, Німеччини, ЗСА, Великобританії, Бельгії та Швеції. Метою конкурсу є вироблення оптимальних рішень проблеми ЧАЕС шляхом спорудження над вже існуючим покриттям другого, оскільки, через вплив високих рівнів радіації внутрішні і зовніш-

ні конструкції спорудженого шість років тому саркофагу зазнали значних знищень і зможуть виконувати свої функції ще років десять.

Жюрі конкурсу очолив президент Академії Наук України Борис Патон. Представники від Чорнобильської АЕС до складу жюрі не включено.

З метою гарантування безпеки атомних електростанцій в державах СНД, а також Східної Європи, у нинішньому році Європейська економічна спільнота має намір виділити 200 мільярдів (грошова одиниця прийнята в ЕЕС). У країнах колишнього СРСР на атомних електростанціях нині діє 60 реакторів, серед них 13 чорнобильського типу.

В. Барладяну поновлено на кафедрі

Одеса (УНІАР). — Тут 7-го липня після 18-річної перерви наказом ректора Одеського Державного Університету академіка Зелінського поновлено в університеті на кафедрі української мови та літератури відомого дисидента та колишнього багаторічного політв'язня, поета і публіциста Василя Барладяну. З початком навчаль-

ного року тобто з 1-го вересня, В. Барладяну читатиме лекції з історії української культури.

Надішли з Одеси й інші повідомлення. У вівторок, 7-го липня, відбулася нарада директорів шкіл, на якій вирішено вивести із шкільних приміщень все, що пов'язане з іменем Леніна та комуністичною ідеологією.

ОБМІРКОВУЮТЬ ОБ'ЄДНАННЯ УПЦЕРКОВ

Київ (Патріярша Канцелярія). — Від 1-го до 9-го липня ц.р. тут перебував Мстислав, Патріярх Київський і всієї України. У четвер, 2-го липня, Владика Мстислава, на запрошення Президента України Леоніда Кравчука, відвідав його. В понадгодинній розмові вони обмінялися думками про справи Церкви та держави на шляху до зміцнення незалежності.

Під час свого перебування в Києві, Патріярх Мстислав мав зустрічі з різними представниками церковно-політичного, громадського життя, наукового світу та засобів масової інформації. Зокрема велику увагу приділив Патріярх Мстислав справі єдності українського православ'я в Україні. В цьому напрямку він мав зустріч з Митрополитом Володимиром, Філаретом, Антонієм та Андрі-

єм. В середу, 8-го липня, відбулася конференція Єпископату Української Автокефальної Православної Церкви в Україні, на якій присутні архієреї висловили свої погляди щодо поєднання УАПЦеркви та Української Православної Церкви в Україні в одну Українську Православну Церкву — Київський Патріярхат під омофором Патріярха Мстислава. Ці розмови і рекомендації доказують, що справа єдності українського православ'я знаходить зрозуміння як в церковних, так і в державних колах.

Незабаром ці рекомендації єпископів УАПЦеркви в Україні будуть розглянуті Патріярхом Мстиславом і, таким чином, можуть привести до всеукраїнського поєднання Українських Православних Церков в Україні і в діаспорі.

За візу платять двічі

Київ (УНІАР). — У четвер, 9-го липня, міністерство закордонних справ України надіслало зовнішньополітичним агенціям інших країн повідомлення про те, що від 11-го березня 1992 року російські візи на в'їзд в Україну недійсні.

Про це повідомив завідувачий консульським відділом міністерства внутріш-

ніх справ України Іван Падусенко. Він зазначив, що закордонні консульські відділи Росії видають до кожного роду хитрощів, роблячи напис на візі „Москва — Київ” і за це отримують валюту. Люди, які їдуть в Україну, фактично викидають гроші на вітер, бо в Україні їм доводиться платити за візу вдруге.

У Києві відкривається книгарня видань діаспори

Київ (УІС „Смолоскип”). — З кінця травня 1992 року директор Українського Незалежного Видавництва „Смолоскип” ім. В. Симоненка Осип Зінкевич і директор книгарні Спілки Письменників України „Сяйво” в Києві Марина Довга підписали договір про відкриття в книгарні окремого відділу для видань „Смолоскипа” і української діаспори.

Книгарня „Сяйво” знаходиться в центральному положенні Києва, на перехрес-

ті вул. Червоноармійської (ч. 6) і Хрещатика, напроти Басарабського базару, недалеко від зупинки метра „Ленінське”. Закордонний відділ книгарні буде відзначатися окремим написом „Смолоскип — видання української діаспори”. Ціни на кожну книжку будуть спільно визначені, згідно з книжковими стандартами книготоргівлі в Україні, так, щоб вони були доступні для зацікавленого читача і дослідника. Чистий дохід з продажу книжок буде призначений на видання найбільш потрібних в Україні книг.

Згідно з найновішими інформаціями, перший транспортний корабель вже прибув в Україну кораблем і плянується офіційне відкриття діаспорного відділу в книгарні на початку серпня.

В-во „Смолоскип” звертається оцим шляхом до всіх українських видавництв і книгарень української діаспори, до окремих установ і приватних осіб, в яких збереглися в доброму стані видання різного жанру, передачі їх для України, чим допоможе поширити українську книжку, якої тепер, через брак паперу, майже не видається. Продаж книжок допоможе здобути фінанси в самій Україні, що буде допоміжним у нових видавничих планах. В-во „Смолоскип” перебере цілі бібліотеки, у доброму стані, і будь-яку кількість книг, які представляють художню цінність, історичне об'єктивно написані наукові праці, монографії, збірники, твори для молоді і дітей, журнали, зокрема молоді.

Перед тим, як пересилати (Закінчення на стор. 3)

СПІЗНЕНО ВИДАННЯ

З уваги на технічні труднощі в друкарні „Свободи”, видання суботнього числа щоденника „Українського Тижневика” були спізнені. — Ред.

Однак, ви працюєте, і досить успішно. Як вдалося вам вистояти? — Однак, ви працюєте, і досить успішно. Як вдалося вам вистояти?

В цьому нам допоміг лутч. Люди хотіли мати якомога більше інформації, „Актуальна камера” їх уже не задовольняла. Треба було зерно в озері втопи-ти, там пам'ятки підірвали. Наші програми часто знімали, забороняли, замість нас випускали інших журналістів. Тоді люди зачинали бомбардувати редакцію листами і телефонними дзвінками, запитували про нас, вимагали нашого повернення. На деякий час нас повертали, а тоді знову знімали.

(Закінчення на стор. 3)

Україна хоче зміцнити президентську владу, — пише „Ізвестія”

Москва. — Кореспондент московської газети „Ізвестія” Сергій Цикора інформує в числі з 1-го липня, що, мовляв, Україна хоче зміцнити владу свого Президента під час прийняття проєкту нової конституції, але чимало клопоту мають керівники Верховної Ради з автономною республікою Крим при обговоренні проблеми нової конституції України.

Цикора пише, що голові Верховної Ради Іванові Плющеві приходилося ставити це саму проблему два й три рази під голосування, бо більшість депутатів давала негативну відповідь на пропозиції. Це, як пишуть київські газети, чергова спроба відтягнути прийняття нової конституції України.

Проект конституції повинен представити Верховній Раді Президент України Леонід Кравчук. Конституція матиме 258 статей, параграфів. Основний принцип конституції — незалеж-на держава й громадян України. Громадяни користуватимуться усіма правами за принципом: дозволяється все, що не заборонено законом.

Сновні зміни будуть внесені у текст нової конституції з передумовою, що її прийме народ і парламент України. В проєкті парламент, який називатиметься Національним Зібранням, поділятиметься на дві палати — Ради Депутатів і Ради Пслів, які діятимуть постійно вирішуватимуть справи згідно з потребами і на пропозиції Президента.

Конституція пропонує також збільшити права президентської влади в республіці, — пише в кінці кореспондент С. Цикора.

Деякі київські коментатори з приводу цього заявляють, що не слід було І. Плющеві заважати прийняття чого хочуть, а чого не хочуть екстремісти Криму, які тимчасово перехопили там владу і на чолі з Багровим шантажують Україну всякими „пропозиціями”, „виходами”, „референдумами” тощо.

На сесії ВР, особливо тоді, коли думалося, що кримчани „добилися свого” у всіх відношеннях, була

У СВІТІ

ЛОНДОНСЬКА ГАЗЕТА „Дейлі Експрес” повідомила, що міністер закордонних справ Великобританії Дуглас Герд цими днями відвідає Боснію і Герцеговину і спробує покласти край кровопролиттю, переконавши лідерів ворогуючих сторін в доцільності мирних переговорів.

В ЧЕТВЕР, 9-ГО ЛИПНЯ, в Ливані вбито Галіля Абу-Нана, одного з активних членів терористичної організації Революційна рада Фатах. Фатах розповсюдив заяву, в якій відповідалість за вбивство Абу-Нана покладає на агентів ізраїльської розвідки Моссад.

АГЕНТСТВО СІНЬГУА повідомило про великі поєси в східних провінціях Китаю. У висліді цього стихійного лиха тільки у провінції Фуцзянь загинуло 35 осіб, а загальна кількість жертв вже перевищує 300. До рятувальних робіт залучено армію. Силовики передають нові зливи. Тим часом в південних провінціях лютує жорстока посуха.

ЦИМИ ДНЯМИ В ТОКІО відкрито виставку старожитностей України. — „Від скитів до Русі”. До колекції, що налічує понад 300 експонатів, увійшли всевітньо відомі золоті скарби, знайдені у надніпрянських курганах України. Виглядає, що виставка матиме великий успіх — вже в перший день її відвідали декілька тисяч осіб.

УРЯД РОСІЇ ЗАТВЕРДИВ список місць, куди в'їзд буде заборонено для закордонних громадян. У списку значиться 15 територій, відвідати які можна буде тільки за спеціальним дозволом міністерства безпеки Росії. Йдеться про півострів Камчатку, місто Комсомольськ-на-Амурі, острів Руський в Приморському краї, ряд районів у Московській, Петербурзькій, Архангельській, Мурманській, Калінінградській областях.

ФРАНЦУЗЬКА І ІСПАНСЬКА поліція продовжують арешти членів баскської терористичної організації ЕТА. За 23 роки боротьби за незалежність трьох північних провінцій на її рахунок — 711 жертв. ЕТА так і не відмовилася від терористичних методів у політичній боротьбі. Тепер, напередодні Олімпійських Ігор у Барселоні, власті роблять усе, щоб унеможливили нові терористичні акти ЕТА.

ОДЕСЬКА ГАЗЕТА „Чорноморська Комуна” опублікувала звернення учасників науково-практичної конференції, організованої об'єднанням українських національно-демократичних течій, партій, Народного Руху Одещини. Автори звернення закликали усіх громадян України до активного будівництва вільної і демократичної держави. „Об'єднуємося у громадські комітети контролю за роздержавленням і приватизацією, соціально справедливим розподілом землі, житла, всього майна, створеного розумом і руками нашого народу! Візьмімо всю діяльність представника Президента і державної адміністрації під контроль демократичної громадськості!”

У НЬО ЙОРКУ ВІДКРИЛАСЯ КОНВЕНЦІЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ

Нью Йорк. — У понеділок, 13-го липня, тут у Медисон Сквер Гарден почалася Конвенція Демократичної партії. Був час, коли подібні партійні конвенції обох головних партій ставили своєю метою вибір кандидата на президента. В нинішні часи ім'я кандидата відоме задовго до з'їзду, на якому дотримуються лише формальності — офіційного затвердження кандидата. Цього разу 4,319 делегатів, що прибули в Нью Йорк, затвердили кандидата на президента губернатора штату Аркансо Билла Клінтона.

Б. Клінтон прибув у Нью Йорк в суботу увечері. На ланцюжці його зустрічав посади Дейвід Дінкінс, який закликав ньюйоркців віддати свої голоси за губернатора Аркансо, який, як запевнив посади, має намір „повернути лідерство до проблем великих міст”. Сам Клінтон сказав журналістам, що щасливий повернутися до міста, де він здобув одну із своїх перших і найважливіших перемог.

Як пише кореспондент газети „Нью Йорк Таймс” Р. В. Еплл, демократи на цій конвенції мають намір зробити все, щоб в очах своїх прихильників показати себе організованою політичною силою з єдиними цілями. Головою партії Роналд Браун так і сказав: „Ми повинні продемонструвати виборцям, що ця конвенція не

буде подібна на наші попередні конвенції”.

На думку багатьох стратегів Демократичної партії Клінтон має намір об'єднати партію, наголосивши на власне минуле типічного американця з трудової родини середнього достатку, знайомого з її проблемами і який широким хоче допомогти мільйонам своїх співгромадян. Ще перед тим, як Клінтон почав апелювати до конвенції, кандидат на віцепрезидента Альберт Гор розповів у стейті Теннессі про тяжке дитинство Клінтона і про його тяжкий шлях до влади в рідному стейті.

За словами самого Клінтона, його мета — переконати простого американця, що його щастя — в його власних руках. Підтвердженням цього є життя самого Клінтона.

За останніми даними, на конвенції за Клінтона свої голоси віддали 2,500 з 4,300 кандидатів, так що його перемогу можна вважати гарантованою. Конвенція триватиме чотири дні і головні пункти її програми вже відомі. У середу, 15-го липня, конвенція проголосить Клінтона і Гору офіційними кандидатами від демократів на пост президента і віцепрезидента, а в четвер вони звернуться до американців через телевізію і викладуть свою програму.

В АМЕРИЦІ

20 КОНГРЕСМЕНІВ-ДЕМОКРАТІВ — членів Юридичної комісії Палати Репрезентантів, висунули вимогу, щоб секретар Департаменту справедливості Вілліам Барр призначив спеціального прокуратора для розслідування діяльності співробітників Адміністрації Буша щодо Іраку до окупації Кувейту. Джек Брукс, конгресмен-демократ з Техасу, виступив на пресовій конференції і перерахував порушення, які, на його думку, мали місце. За його словами, Білий Дім активно перешкоджає Конгресові дістати доступ до інформації про політику щодо Іраку; чинники Адміністрації вмішувалися у розслідування, що стосувалося надання Іраком позик через відділ італійського банку в Атланті. „Докази порушень такі, що секретар Департаменту справедливості не має підстав заперечувати проти призначення спеціального прокуратора”, — заявив Брукс, не навівши, однак, доказів щодо порушень.

У ЛИПНЕВОМУ ЧИСЛІ ЖУРНАЛУ „Агекспертер” — органі Департаменту сільського господарства ЗСА — сказано, що від 1990 до 1991 року прибутки від експорту сільськогосподарських продуктів із ЗСА в країни Східної Європи зменшилися з 531 мільярдів до 234 мільярдів дол. Спеціалісти пояснюють це посиленням конкуренції з боку інших продуктів, браком валюти в країнах Східної Європи і падінням реальних прибутків у зв'язку з ліквідацією державної контролю ціни. У статті також сказано, що експортні показники ЗСА впали із-за застосування більш суворих митних порядків у Польщі і Чехо-Словаччині, із-за позбавлення Югославії кредитних гарантій і зменшення державного закупу для імпорту в Румунії. Крім іншого, на зменшення експорту із ЗСА вплинули великі доставки продуктів у рамках гуманітарної допомоги в Албанію і Болгарію.

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ республіканців „Комітет за перемогу у президентських виборах” підготувала до з'їзду Демократичної партії, що відкрився у понеділок, 13-го липня, в Нью Йорку, відеострічку, на якій показана історія взаємовідносин кандидата демократів на президентського губернатора Аркансо Билла Клінтона і колишньої моделі Джennifer Флаверс. Кожний, хто має кабельне телебачення, може зателефонувати на вказаний телефон і йому пришлють відеострічку. Він почує записані на плівку телефонічні розмови Джennifer з Клінтоном, а також побачить Флаверс на пресовій конференції, де вона розповідає про відносини з Клінтоном. Автори „твору” про Клінтона і Джennifer попереджують, що дітям до 18 років ліпше не слухати „брудної мови” цієї відеострічки. Стрічка буде коштувати 4 дол. 99 центів.

КАНДИДАТ НА ПРЕЗИДЕНТА ЗСА від Демократичної партії Билл Клінтон висунув головні принципи своєї зовнішньої політики, яку він має намір проводити, ставши головою Адміністрації. Під час півторогодинного інтерв'ю для газети „Нью Йорк Таймс”, яке губернатор дав у своїй резиденції, Б. Клінтон показав себе більш рішучим у зовнішньополітичних справах, ніж президент Джордж Буш. В першу чергу губернатор Аркансо порушив югославську проблему. Обвинувачивши Білий Дім в бездіяльності, Клінтон сказав, що підтримує рішучі дії, в тому числі застосування сили, спрямовані на зняття блокади Сараєва, відновлення праці міжнародного летовища і доставу туди гуманітарних вантажів. При цьому Клінтон підкреслив, що на ці дії він готовий піти лише разом з Радою Безпеки ООН. Губернатор висловився за більш тісне співробітництво ЗСА з Японією.

Українські вітрильники увіковічені на відео

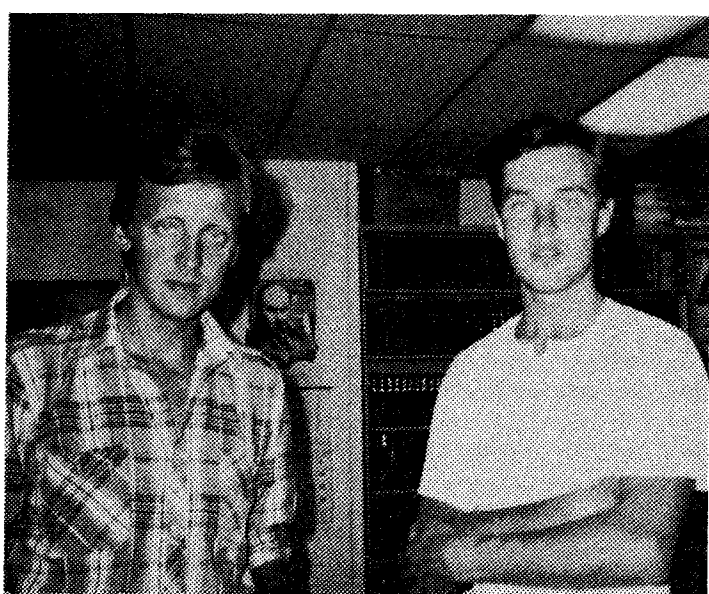
Джерзі Сіті, Н. Дж. (Р. Р.) — Зайшли до редакції два чоловіки, виглядають зовсім молодими, худенькі й засмагли, а обличчя такі знайомі. Де ж я їх бачила? Та ось один з них заговорив і відразу впізнала голос, який так часто чула в Україні й бачила на екрані телевізора це обличчя. Оже до нас завітала Анатолій Бондаренко і Юрій Захарченко з інформаційної програми „Українські телевізійні новини” (УТН).

— Що з вами? — питаю.

— Чому такі засмагли й худі, що і впізнати не можна?

— Та ж ми прибули до Нью Йорку на яхті „Ікар”, яка протягом трьох місяців плывла сюди з Миколаєва під українським національним прапором, щоб разом з іншими учасниками трансатлантичної регати „Колумбус-92” відзначити 500-річчя відкриття Америки Христофором Колумбом.

Юрій Захарченко — студент четвертого курсу Київського Університету. Працює на телевізії режисером УТН і навчається заочно на факультеті журналістики.

Анатолій Бондаренко і Юрій Захарченко.

— А я завжди мріяв працювати на телевізії, — розповідає Анатолій Бондаренко. — Після армії вступив до Київського університету, закінчив його у 1982 році і відтоді працюю у редакції інформа-

ції на різних посадах. Тоді це була телевізійна програма „Актуальна камера”, яка, за старою звичкою, все ще проявляла обережність, замовчувала важливі події. Новини готувалися без морального зацікавлення і творчого вибору, тому і диктори читали їх монотонно і нудно.

Ми звернулися до керівництва з пропозицією зробити ці новини коментованими, хоч раз на тиждень. Нам дозволили, дали 20 хвилин часу під час перерви в молодіжній програмі „Гарт”. Ми робили 15 коротеньких, динамічних відеосюжетів по 30 секунд, і ще 30 усних повідомлень: там аварія, там цукор пропав,

там зерно в озері втопили, там пам'ятки підірвали. Наші програми часто знімали, забороняли, замість нас випускали інших журналістів. Тоді люди зачинали бомбардувати редакцію листами і телефонними дзвінками, запитували про нас, вимагали нашого повернення. На деякий час нас повертали, а тоді знову знімали.

Однак, ви працюєте, і досить успішно. Як вдалося вам вистояти?

В цьому нам допоміг лутч. Люди хотіли мати якомога більше інформації, „Актуальна камера” їх уже не задовольняла. Треба було зерно в озері втопи-ти, там пам'ятки підірвали. Наші програми часто знімали, забороняли, замість нас випускали інших журналістів. Тоді люди зачинали бомбардувати редакцію листами і телефонними дзвінками, запитували про нас, вимагали нашого повернення. На деякий час нас повертали, а тоді знову знімали.

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА

SVOBODA

Українська щоденна газета

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 U.N.A.: (201) 451-2200
Бюро УНЧ у Вашингтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік \$40.00, на півроку — \$22.00, на 3 місяці — \$12.00
Для членів УНЧ \$15.00 річно. За кожну зміну адреси — \$1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незадоволені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допущивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Економічні турботи Росії і її комуністичний парламент

Сталін не розумівся на економіці, але, задивлений у могутність Росії, упромисловлював її без уваги на запотребовання відборців. Таким чином постала теж найбільша у світі сталеварня у Магнітогорську на Уралі, де працювали 64,000 робітників. Більшість продукції йшла для могутніх військових сил, бо це була ще епоха настанова на укроблення демократичного світу. Але демократичний світ не пропав, а навпаки пропали — комунізм та імперія. Скорчилася — хоч усе ще могутня армія, скорчилася продукція і десятки тисяч робітників опинилися у ситуації, якої ніхто з них не передбачав: не стало державно-партійної системи, яка субвенціонувала всі контрольовані нею варстари праці й виробництва. Майже всі робітники цієї велетенської сталеварні — це мешканці Магнітогорська, який нарахує 450,000 душ. Криза цієї легкодушно створеної сталеварні ще й у тому, що — як це було в усіх фабриках і майстернях Советського Союзу — працювали там старими і перестарілими машинами і вже 10 років тому західні фахівці обрахували, що треба яких 10 бильйонів дол. на модернізацію фабрики, а їх не було і нема.

Трагедії цього далекого міста на Уралі „Нью Йорк Таймс“ з 2-го липня ц. р. присвячує довгу статтю, квінтесенцією якої є божевільне економічне планування за комуністичного режиму і теперішні сумні наслідки для генерації, яка не знала Сталіна. В Америці теж банкрутували різні фабрики і підприємства чи замикають їх з різних міркувань. Але тут — поперше виплачують безробітні, а подруге — перевишколюють безробітних для іншої праці. В СССР не було і немає ні одного ні другого.

Для уточнення образу сучасної ситуації у Росії — у тому самому числі „Нью Йорк Таймс“ маємо інформаційну статтю про трагікомічні відносини на державній верхівці у Москві, з якими труднощами мусить боротися президент Росії Борис Єльцин і його уряд, маючи проти себе — власний парламент. Діючим прем'єром Росії є Ігор Гайдар, економіст, довірений радник Єльцина у справах реформи економічної системи з контрольованої на вільний ринок. Виступив Гайдар у парламенті з порадою, щоб скласти державний бюджет без дефіциту, що його треба би покрити новими податками, — а це потягнуло би за собою інфляцію і дальшу знижку варости рубля. Радив він покищо не знижувати податків. Негайно його промова стрінулася з гострою критикою парламенту. Голова парламенту заявив зразу, що парламент знизить існуючі податки, бо рахується з потребами народу, а не планями реформаторів. Один депутат закинув Гайдарові, що він просто „руйнує край та принижує народ“, а голова Бюджетної комісії заявив цинічно й арогантно, що „це є тимчасовий бюджет для тимчасового уряду“. „Нью Йорк Таймс“ пояснює, що теперішній російський парламент існує від 1990 року, коли ще володів Михайл Горбачов. Цей парламент схвалив бюджет із дефіцитом 123 бильйонів рублів і тепер саботує Єльцина та Гайдара, розраховуючи обіцяну Єльцинові допомогу від Заходу у висоті 24 бильйони дол. Але передумовою цієї допомоги, яку мав би організувати Міжнародний монетарний фонд, був саме збалансований державний бюджет Росії і зупинення рубля перед його дальшою знижкою.

В Україні теж економічна криза. Там і деякий валютний хаос, бо курсують купони, рублі і долари з відсутністю заповідженої власної валюти. Загайка у заведенні цієї валюти вийшла від опозиції Державного банку у Москві, з яким треба устійнити реляцію гривні й рубля та устійнити з Міжнародним монетарним фондом реляцію гривні до долара. Верховна Рада України діє теж з-перед минулорічного референдуму, що його та Верховна Рада визначила. Але співпраця Леоніда Кравчука з Верховною Радою куди краща й пристойніша, як Бориса Єльцина з московським парламентом. У Росії окремі області та навіть міста заборговуються на власну руку, без уваги на уряд, і Єльцин був присилуваний заборонити таку поведінку декретом. Коли зважити, що Росія була і є у куди кращій фінансовій ситуації, як Україна, бо мала свій банк й валюту, успадкувала від СССР великі маєтки включно з усіма амбасадорськими будинками у широкому світі й у себе — то політична й економічна атмосфера в Україні — краща.

Дозвольте зупинитись на кількох засадничих геополітичних, соціо-економічних, демографічних, історичних і актуальних факторах, які визначали і визначають становище Росії як центральної константи нашої зовнішньої політики не лише в минулому і сьогодні, але й на майбутнє.

Почнемо з геополітики: справа не тільки в тому, що Україна і Росія є сусідками, і ані ми, ні вони не забудуться в іншу частину світу, чи на іншу планету, тобто ми є приречені на співіснування, чи побічівування. Важливим є тут передусім величезна довжина нашого кордону з Росією і прикордонний рельєф, який робив його завжди відкритим, чи як сьогодні модно називати, прозорим, всилу відкритого простору по обох сторонах цієї „сусідської межі“. Причому, завдяки величезній території Росії, (а не забуваймо, що при сповненні деяких інших умов, величина території є одним з основних вимірів сили у міжнародних відносинах), Росія має перевагу над Україною не лише тією самою територіальною квадратурою, а й стратегічною глибиною. Коротко: так як наше загальне положення, як одного з мостів між Сходом і Заходом вже сьогодні і на майбутнє є геополітичним активом, так характер кордону і сусідство з Росією з своєю історично-політичною специфікою, є пасивом. Це означає, що метою української зовнішньої по-

Анатоль Камінський

РОСІЯ — ЯК ЦЕНТРАЛЬНА КОНСТАНТА УКРАЇНСЬКОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

літики буде завжди принаймні знеутралізувати цей пасив, тобто змагати до втримання мирних, нормальних добросусідських взаємин з Росією на базі взаємореспекту і партнерства, при забезпеченні відповідного силового потенціалу України і її міжнародної позиції. Територіальна і геополітична перевага Росії над Україною доповнюється, як відомо, ще іншими елементами сили — в першу чергу економічним потенціалом, який є значно потужнішим від українського. Притому, великою мірою розвиток економічного потенціалу Росії відбувався якраз за ціну уцілення і обмеження та експлуатації економічного потенціалу України, — об'єкту колоніального визиску і постачальника засобів та ресурсів для індустріалізації Росії в умовах просто катастрофічної екологічної політики. Не забуваймо, що встановлення єдиного народногосподарського комплексу колишнього Советського Союзу з його суперцентралізацією і штучним вертикальним пов'язанням і узалежненням всього від центру, не перешкодили само-

му центрові у тому, щоб якраз на території Росії розбудувати великомаштабні промислово-індустріальні та видобувні комплекси. Коротко: Росія має міцну індустріальну і видобувну базу, (— згадаймо хоча б нафту і ліс, газ — яка дає її перевагу над економічним потенціалом України. До цього додаймо величину населення Росії у зіставленні із населенням України, військовий потенціал Росії, включно з її ядерною зброєю, дипломатичний статус як переміжних колишнього СССР і т. п.

Щоб оминати непорозуміння, значуку відразу, що ця перевага Росії в окремих силових вимірах щодо України, не означає автоматично негативної політики Москви супроти Києва, всилу самих цих вимірів. Адже, наприклад, Канада якраз користує з цього факту, що її сусідом є ЗСА, яких, до речі перевага над Канадою є більшою пропорційно, ніж Росії над Україною. Це саме можна сказати про Австрію і Німеччину. А взагалі силова перевага не повинна і не мусить доводити до автоматично-агресивного курсу сусіда, який

нею втішається. Іншими словами, сама силова статистика залишається статистикою, яка переходить у політичну кінетику шойно через одержання того чи того зовнішньо-політичного коефіцієнта — з плюсовим чи мінусовим знаком, який і визначає зовнішню політику у відношенні до даної держави.

Тобто вирішальними є тут не самі силові виміри, а державна ідеологія, національна філософія буття, зовнішньо-політична і військова доктрина керівних еліт, які визначили і визначають відношення однієї держави до іншої. Ганс Дж. Моргентау твердить, що державна ідеологія закорінена в національному характері даного народу, до речі національний характер він оцінює як один із найважливіших силових вимірів національного потенціалу у міжнародних відносинах. У всякому разі, якщо йдеться про політичне концептування російських владних еліт, то в основному воно відзначалося великодержавним шовінізмом, імперським месіанізмом, повним підпорядкуванням індивідуума державі, спрощеною містифікацією держави, підкоренням сильній владі і безоглядністю та брутальністю, пошукеними з східною рафінованістю, щоб не сказати хижістю у політичній практиці.

Дальше буде.

Володимир Жила

СПОДІВАННЯ ПОВНІСТЮ ВИПРАВДАНІ

Ганна Черінь, *Їдьмо зі мною знов! Збірка тревелогів. Об'єднання українських письменників „Слово“, 1990, стор. 353*

Гонг-Конг, Китай (країну Червоного Дракона) Ямайку, Скандинавські країни, Перу, Нью Орліс в Америці, Австралію, Фіджі, закінчуючи свої мандрі, „в пошуках раю на Землі“ — у Нью-Йорку.

Справді великий обсяг країн. Герої її — це живі люди — характери не виняткові, та й обставини в яких вони діють, теж звичайні й тому відомі їм у правдивості, чи типовості, не можна. Тим часом письменники, спрямовуючи читача від однієї країни до другої, чимало місця відводять також і загальним українським проблемам, а коли пише про свої особисті пригоди чи клопоти, то зовсім не перевантажує свого репортажу, а навпаки оживляє його та складає в ньому своєрідну атмосферу.

І так, на Гавайських островах Г. Черінь і її чоловік (у подорожі він її супутник, охоронець та ще й газард-

ний фотограф, Степан Паньків) одного дня вдягли українське національне вбрання — вишиту блузку й сорочку „і зробили сенсацію: серед барвистих гавайських вбрань наша одяжка вражала своєю незвичайністю“. Протягом цього дня вони давали своїм співмандриникам та гідам відомості про Україну та робили „пропаганду“ (стор. 21). Справді корисне зусилля, напевно успішніше за будь-які інші засоби ширення інформації про український народ. Вишиті строї вдягли наші мандриники також, відвідуючи Версаль у Франції. З цього приводу авторка гордо пише: „наш група знала, як українців, і через те якраз нас усі пам'ятали та на нас орієнтувалися, щоб десь у натовпі не загубитися“ (стор. 48).

Авторка часто буває у доброму гуморі. Вона вміє пожартувати. І так, приїхавши до Егейського острова Поросу, оздобленого

руїнами храму Посейдона, від якого ми, українці, упадкували тризуб, письменниця мимоволі звернула увагу на похідні слова. Вона пише: „Якби я була Р. то, вивела б коріння божого наймення від 'по се дно', а звідси 'посадник'. Або чим погано: 'Посейдон' — 'по сей день'. Але як почнемо таке виводити, — продовжує Г. Черінь, — то сам себе не знайти куди заведеш!“ (стор. 73).

Розумно пожартувала собі письменниця і з англійців. Вона пише: „Англія більше, ніж ЗСА, вважає на нестачу палива, але — заявив наш гід — Бог є англієць, як це усім відомо, й він завжди знайде вихід із кожного скрутного становища. Отож, дякуючи англійському Богові, в Північній морі знайдено поклади оливи. Ми українці, повинні теж усвідомити, що наш Бог — українець, і тоді він нам також стане помагати! За вищезгаданою теорією, між іншим, Англія колись була з'єднана з Європейським материком, і Темза була притокою Рейну, але тоді Бог вирішив переробити географію, відрубав Англію, зробив Англійський канал, і Англія стала островом.“

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Павло Лопата

А. Пікуш — маяр традиційних і сучасних форм

При кінці травня ц. р. закінчився весняний сезон із циклу виставок образотворчого мистецтва у приміщеннях Канадсько-Української Мистецької Фундації. Виставлялися твори Петра Шостака, Богдана Вандяка, Андрія Синитара і його дружини Людмили та Івана Крисача. Останньою виставкою в КУМБ була мистця Андрія Пікуша, яка тривала тиждень часу (від 17-го до 24-го травня включно). Відкриває виставку журналістка з Одеси Світлана Вишталенко, яка представила мистця біографічні дані А. Пікуша та вишуканими словами схарактеризувала його творчу працю.

Народився він у 1950 році в селі Петриківка, Дніпропетровської області. Саме звідтіля походить петриківський розпис, який розвивався на протязі довгого часу, з початку XVIII століття з народними традиціями. Це декоративний розпис народних майстрів, що славиться не лише в Україні, але й далеко поза її

межами. Коли Андрій Пікуш в 1969 році закінчує студії у Дніпропетровському державному художньому училищі, відділ малярства, він вповні присвячує свій час, щоб творчо працювати відкрити майже забутий петриківський розпис і поставити його на належне місце.

У 1986 році відбулась перша особиста виставка цього мистця у Дніпропетровську, (там було біля двісті робіт), яка дала можливість побачити і оцінити творчу наснагу та його спроби на шляху власних пошуків. На початку 1987 року Пікуш виставляв свої роботи в залі Спілки художників України у Києві в груповій виставці художників Дніпропетровщини.

Біля сорок творів у галерії КУМБ репрезентували Андрія як майстра, який вміє поєднувати традиції старих петриківських майстрів з сучасною декоративною манерою. Його рослин

(Закінчення на стор. 3)

Євген Крименко-Іванків

Гімназія в Стрию

(Написано з нагоди відкриття Стрийської Гімназії і з'їзду колишніх учителів і гімназистів у липні 1992 року в Стрию)

Гімназія в Стрию... минулого фрагмент,
Забудених скарбів віднайдемо перлина;
Історія декад? Чи лиш один момент,
Якщо одна, безмірної дорожчавина,
Врятована з хаосу буднів, метушні...
Захована повк в душевній глибині.

Гімназія в Стрию... книжки, наука, друзі;
Учителів обличчя — прізнанні й суворі,
Стоїчні, сірі мури, а весна надворі
Нас кличе на довілля у шовковім лузі.
Були безсонні ночі, іспити й матура...
Та швидко це минуло, мов осіння буря,
І у серцях мрійливих, юних гімназистів
Ціло кохання перше, ідеально-чисте...
Тоді йшли на „Корзо“, щоб зустріти милу,
А тихі вечори їх зоряно водили.

Гімназія в Стрию... учителька життя:
Мов зірка провідна в світі чужій, незнаній,
Де люток хуртовин вітрами судна згані
Шукали пристані в заморських десть містах.
А як запалотів вогорі наш рідний стяг,
Для правди і знання свої відкрити брами;
Запрошує теж нас на зустріч довожданню,
Де давні привітаються приятелі
В обіймах радості, при злуках щирих слів.
Зупиняться тут час і цезне даль просторів,
Забудуться недуги різні, старість, горе,
Як відемоном юним серце заговорить
І гучно залунає гімназистів спів.

Прійміть привіт оцих віршованих рядків
І сподадіть словесну китицю мою,
Щоб духом бути з вами у далекому,
Та рідному і серцю близькому Стрию.

Осип Зінкевич

ВДРУГЕ В ЗАБОРОНЕНІЙ ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ ЗОНІ

Мою статтю „Дорогою на Чорнобиль“ опублікувала київська „Літературна Україна“ (21-го травня 1992 р.) і „Свобода“ (27-го, 28-го і 29-го травня). „Через газету п. Осип Зінкевич звертається до представників Президента України — по Київській області Івана Капштика та по Києву Івана Салія; незважаючи на ймовірну зайнятість, може все таки знайшли б можливість потурбуватися про молодих людей та їхніх дітей, аби негайно відселити їх зі смертоносною Чорнобильською зоною, забезпечити житлом і роботою“.

Я сподівався і надіявся, що моя стаття зворушить совість представників Президента і зокрема людей з демократичного блоку, які мають таке чи інше відношення до Чорнобильської трагедії. На жаль, цього не сталося. Дехто надіявся, що я сам, без їхньої допомоги, зможу все це полагодити. Так мені і говорили. Але, як я, зовсім нова людина в Києві, сам міг це полагодити?

В час поборовання прерізних труднощів, я рішив хоч перед моїм від'їздом в Європу, відвідати родину Ступаків у селі Іллінцях в Чорнобильській зоні та хоч попрощатися з ними. Ті, з відповідних органів, які обіцяли організувати мені транспорт в Чорнобильську зону, раптом замовили. Я листом запрошував Віктора, щоб він відвідав мене в Києві. Але від нього жодної відповіді не було.

Чорнобильська Комісія Верховної Ради України, що її очолює Володимир Яворівський, порадила звернутися за перепусткою в Чорнобильську зону до Міністерства

України у справах захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Щоб отримати перепустку, треба написати прохання на блянку якоїсь організації, доказуючи, що ви не їдете як приватна особа. Я написав на блянку „Смолоскипа“. В міністерстві це прохання деякого затурбувало і здивувало: як це так, представник видавництва, хоче їхати в Чорнобильську зону? Пощо йому втручатися у не свої справи... Після довгої настирливої розмови заступник міністра, В. І. Холоша, поконсультувалися з іншим працівником міністерства, погодивши на мою поїздку в Чорнобиль і в село Іллінці, де живе Віктор Ступак зі своєю дружиною Дусею і тримісячним сином Артемом. Крім дозволу міністерства мені ще треба було безпосередньо зв'язатися з Чорнобильем і запевнитися транспортом у самій зоні, бо машини з-поза зони в зону не впускають. Мидомоглися з В. Холошею, що зустрінемося у самому Чорнобильі після моєї поворотної дороги з Іллінців і там відбудемо ділову розмову. У Києві мені залишався всього один тиждень. Люди з молодшої генерації, які мають машини, відмовляються їхати в Чорнобиль. На мого щастя, погодився поїхати зі мною мій добрий знайомий Валентин:

— Чи ви можете собі уявити, — говорив він мені, — який скандал я мав би в хаті, коли б моя дружина довідалася, що я їздив в зону... у мене ж діти...

Але він таки поїхав. У Чорнобиль ми вийшли з Валентином в соняшний день, в середу 3-го червня. Приїхавши в село Дитятки, яке стало кордоном між Чорнобильською і „незараженою“ радіацією зоною, в білий, сонячний день, ми побачили потрясаючу картину: сюди приїхав автобус японців. Всі вони в спеціальних одягах і кожний з маскою, яка закриває уста і ніс.

При в'їзді в зону великий напис російською мовою: „Служба РБ пригадує: праця в 30 км зоні дозволяється лише в спеціальному одязі, головному накритті, респираторах, спеціальному взутті з індивідуальними дозиметрами. Забороняється: збір і використання його в їжі з

присадібних участків і лісів. Це мусить знати кожний: зокрема точно дотримуватися міри радіаційної безпеки і особистої гігієни. Перебування персоналу з 30-км зони без середників індивідуального захисту й індивідуального дозиметричного контролю — забороняється. В зоні забороняється користуватися засоботичними середниками, пити воду з колодязів, рік і водоймиш“.

Прочитавши це попередження, ми (включно з думами) забудемо про це попередження і будемо пити заборонену воду з колодязів, їсти борщ з вирощуваними в зоні шавелем чи буряками... Ніхто з нас і робітників у зоні не матиме ані спеціального одягу, ані взуття, ані респираторів.

Кругом ви нічого не бачите — жодної радіації, нічого підозрілого, крутяться тут собаки, бачите колючі драти на кордоні, велику групу військових... і тут з'являються люди в масках. Така сцена викликає якесь дивне підсвідоме почуття тривоги, неспокою. Тривоги і непевності не за себе, а за тих дітей, маленьких дітей, які живуть у забороненій, смертоносній Чорнобильській зоні, і за тих, які там народжуються.

На кордоні нас чекала моя знайома з попередньої поїздки, симпатична Таня, яка живе в Славутині і яка працює в зоні, і шофер з люксовою „Чайкою“. Ми пересіли в „Чайку“ і вже вкортці були в самому Чорнобильі. Назустріч нам вийшов начальник інформаційного відділу і попросив до конференційної зали на розмову.

Перед будинком, на щоглах, повівали два прапори — український синьо-жовтий і... американський.

— Американський ми підняли на вашу честь, з нагоди вашого приїзду, — відповів, побачивши здивування начальника.

— Я ж українцев... — Ні, ви американець, — чорно поправив він мене...

Продовження буде.

